

LV & EE & SFP

John-Eric Söderman

1 Landskapsvalet & Estniska-Eesti & Svenska Folkpartiet

Om-frågorna ¹

- Om det blir ett landskapsval
- Om vi kan organisera esterna såsom vi organiserar samerna
- Om SFP skall vinna valet i Nyland

1 Ja men kossorna kan flyga om de transporteras med en Jumbo Jet

2 Valet

Partiordförande Anna-Maja Henriksson tog upp på Kommunparlamentet behovet av att arbeta utgående av att det blir ett landskapsval.

I och med landskapsvalet är vi i Nyland i den nya situationen att Helsingfors och Nyland är i samma båt. Varför även valfrågorna måste utgå från detta. Men märk väl att ett antal viktiga kommunalvalsfrågor har nu en annan prioritet. Här två frågor med nu ändrad prioritet.

2.1 Planeringen av Nyland

Stadsplaneringen eller kommunplaneringen kan ej i fortsättningen vara ett kommunalt monopol. Eftersom trafiken inom Nyland bör administreras och planerad ur hela landskapets synpunkt måste en annan lösning sökas. Tokroligaste exemplet har vi här i Sockenbacka-Alberga området där samma gata har olika namn beroende på vilken sida av gatan man går (Sockenbackavägen X Åbovägen, en sträcka på 0,60 km mätt med Google Earth). Vidare skall tariffgränsen gå längs stadsgränsen men fortfarande är hållplatsen vid Henriksvägen i "Helsingfors" men är ändå belägen i Esbo, oberoende av vilken sida man står på eller hur det nu var, eftersom vägen idag inte riktigt följer stadsgränsen. Sedan har det även för mig berättats att städerna inte gör upp en stadsplan för staden utan tyr sig till ett lappverk av 'planer'. Hur skall alltså helheten beaktas då det inte finns någon ?

2.2 Energi

Energi – Lösningarna tycks bygga på gammalt monopoltänkande men i någon form av upplösning. I Helsingfors eldar man med kol medan i Esbo borrar man efter vår planets egen värme i Otnäs (senaste uppgift är att borrhålet har nått 5,8 km djup, en uppdatering väntas från St1 10.4.2018). Fortfarande lobbar vissa för kraftigt nedsmutsade värden såsom fissionskärnkraft och CO² utsläppande lösningar, medan gröna lösningar nedvärderas. Med gröna lösningar som redan är i användning tänker jag på [a] solenergi, [b] vindkraft och vågkraft, [c] jordvärme, alltså att utnyttja den värme som är solenergi lagrad i marken, [d] vår planetens egna energi (läs Otnäs), [e] vattenkraft. Till dessa räknar jag ej naturgas, metan, som alltså är bland annat CO² som av naturen har lagrats för tusentals till miljontals år sedan och som i och med detta återförs till kretsloppet. Angående metan, har vi ett specialfall, [f] metan från kompostering. Denna form av metan har varit "utanför" kretsloppet kanske bara en dag eller något år, så i detta fall är det grön återanvändning. Intressant (ny) grön energi är [g] vätgas, H₂. En energihushållning som bygger på vätgas är fullt möjlig och används på Island, men är fortfarande ett tabu här. Det finns möjligheter att definitivt förbättra energihushållningen genom att spara, som exempel, egnahemshus borde beställas från Danmark än från inhemska producenter eftersom Danska egnahemshus är bättre isolerade. Vi kan även spara genom att minska förlusterna i överföringen av energi.

3 Ester

Under Calle Haglunds ordförandeskap lyckades SFP med samiska kandidater.

Är inte tiden inne för att enligt samma mönster föra fram estniska talande kandidater här i Nyland? Den Nyländska kusten har sen fordom bebotts av både svenska talande men även estniska talande, alltså vi har en gammal grund att bygga på.

Som åtgärd för detta föreslår jag att vi i SFP genast sätter upp en aktionsgrupp inom partiet och bägge kretsarna, som kontaktar existerande estniska organisationer i huvudstadsregionen, kanske även Svenska klubben i Räffle. Det gäller att vara pro-aktiv!

Antagligen talades inom nuvarande Helsingfors på 1800-talets början endast svenska och estniska, alltså inte det vad vi idag kallar finska. Språk forskarna här i Nyland kan ej skilja på finska och estniska, och problemet blev värre i och med 1800-talets utveckling för Nyland. År 1862 (byggdes 1857-62) blev järnvägen klar mellan Tavastehus och Helsingfors, resultatet som fortgår ännu idag är en massiv inflyttning av personer som talar finska längs hela rälsen i Nyland. Språkforskarna talar om "tavastländsk bosättningsområden" men detta kan inte stämma². Vidare påstår språkforskningen i detta land att finnar har flyttat från söder, alltså nuvarande Estland, till Nyland, inte heller detta är sant utan det är fråga om folk som talade estniska. Bra belägg på detta är Estnäsudden i Helsingfors. ***Och nu idag har vi till Nyland och dess est-bygder en stor ny våg estnisk inflyttning igen.***

Dock bör här påpekas att denna est-inflyttning består även av många som har som modersmål ryska³.

Kulturellt sätt ser finnarna sjöarna och åsarna som det centrala medan för oss Finlands svenska är det alltid "Havet". Egentligen har vi Finlands svenska mera kulturellt gemensamt med esterna än finnarna. Språket är dock en klyfta som vi Finlands svenskar har alltid varit bra på att med "ett jävla töl"⁴ bygga över.

Bland den finsktalande befolkningen i Nyland finns fördomar som har lett till det att ester definieras som andra klassens finnar eller kanske finnar som talar dålig finska. Detta är fråga om **fördomar** som jag anser vi bör motarbeta genom att för dessa fördomsfulla finnar, alltså inte alla utan endast de med fördomar, påpeka kraftfullt att Nylands kust har alltid bebotts av svensktalande och personer med estniska som modersmål. Mycket skada har gjorts genom att påstå eller omvandla historiska estniska namn till finska. **Frågar är Porkkala estniska ?**

2 Man borde hellre säga bosättning av inlands finnar oberoende av om det är tavastlänningar eller savolaxare

3 Antar att folk med ryska som hemspråk i Estland lockas i större grad än andra att flytta över viken

4 Töl, gammalt ord för hårt och intensivt arbete, sir Winston Churchill's fras "blood, toil, tears and sweat" innehåller samma ord på engelska som 'töl' på svenska, språken är släkt.

4 SFP

Vi ser på 'detaljerna' men vi skall vinna valet, detta räcker inte enligt Joakim Strand på Kommunparlamentet utan, **VI VINNER PÅ VISIONER – ATT TÄNKA STORT ÄR STÖRRE**⁵. I landskapsvalet är minsta pusselbiten *Nyland*, men nu måste vi tänka *Stort*. Visionerar här i ämnet Nyland-Uusimaa⁶ ...

4.1 Visionen om NYLAND

I visionen om Nyland har minst tre officiella språk (Finska, Estniska och Svenska) och vi bör sträva till att inom hela visionen om Nyland ge service på dessa. Gränser av typ kommun-, stadsdel, stifts- eller statsgränser måste överskridas, vi är alla inom EU! Som jag redan tog upp på kretsmötet i Ingå består visionen om Nyland av Helsingfors + Nyland + Harju i Estland.

Faktum är dock att visionen om Nyland är långt borta från EU:s centrum, Bryssel. Närmaste konkurrent inom EU är Stor-Stockholm som dock är liten i förhållande till Stor-Köpenhamn (eller 'Öresunds staden', man borde tala om 8-miljoners metropolen som innefattar "öst Danmark", svenska västkusten, södra Norge med Oslo och de danska öarna [projektet med detta namn avslutades 31 oktober 2014 men arbetet med visionen fortsätter]) för att inte tala om Hamburg. Som Finlands svensk har jag haft verkligen svårt att förstå detta stirrande på 'storstaden' Helsingfors. Om vi verkligen skall se metropoler i EU, så måste vi se EU som en helhet.

4.2 Ekonomisk region ?

Som ekonomisk region kan man definiera en region där jobbresor kan avklaras på 1½ – 2 timmar. Med jobbresor menar jag här från ytterdörren till dörren på arbetsplatsen (en mycket inexact definition men får här räcka till). Problem är byte av färdmedel, hur räknar man in den tid i denna ekvation ?

En lösning för att starta är integrationen av vår ekonomisk region och att få kontroll på trafikplaneringen och -administration. Vi saknar idag en helhetssyn på hur trafiken skall utvecklas i Nyland och föreslår för detta här och nu, NRT (Nylands region trafik). NRT är en utvidgning av HRT (Helsingfors region trafik) med de återstående kommunerna i Nyland. NRT, såsom HRT, är ej producenten av trafik utan koordinatören, men till skillnad från HRT's mandat ansvarar även NRT för biltrafiken, järnvägen, båttrafiken och cykeltrafiken. Denna splittring av planeringen inom trafik måste sluta och det bör finnas en administration med ett klart politiskt mandat som koordinerar, dock med gräns för vad som skall koordineras utgående från verkliga behov.

Att VR missköts sig här i Nyland är klart. Järnvägstrafik inom hela Nyland skall även koordineras av NRT. VR har i årtal misskött kustbanan. Kustbanan följer fortfarande sträckningen från autonomins tid men servicen har brakat neråt med nedlagda stationer och "konduktörer" som ej gör konduktörsarbetet. Skräckexemplet av nedlagda stationer är från fyra till noll, detta har skett i Ingå. Men även Kyrkslätt har nyligen skadats av VR, genom nedläggningen av två stationer vid gränsen till Esbo, nämligen Manks och Bobäck. Att sedan försöka lobba för ELSA banan och inbilla folk att en bana från Esbo centrum via Lojo till Salo verkligen gagnar Nyland är ett skämt. Antagligen sätts det upp en eller två stationer i Esbo, för en kortare tid och sedan bestäms det att Åbo-tåget inte stannar i Lojo medan Hangö-tåget läggs ned på grund av att trafiken Hangö-Karis är olönsam och utvidgning till Lojo blir även den olönsam. Till slut dras de tillfälliga stationerna i Esbo in enligt Manks-Bobäck principen och före Hista i Esbo har blivit klart.

5 Joakim Strand anförande på Nylands och Helsingfors Kommunparlament 2018

6 Nyland på estniska är Uusimaa

Östnylands trafik är idag i högsta grad beroende av vägtrafik. Här är i sig ett behov för planeringslösningar. Frågar om lösningar skall basera sig på spårtrafik och vilken form av detta. Riksväg 7, den gamla Viborgs vägen, är pulsådern. Utöver detta finns det ”kortare stumpar” av järnväg men inte i riktning väst-öst. Här har vi även komplexet Kotka, hur integrerar trafik till och från Kotka inom NRT ? Genom att riksväg 7 och 6 delar sig i Forsby ger även riksväg 6 sin del till trafiklösningarna i Östnyland.

Om Räfteletunneln (Revals tunneln, Tallinn tunneln) blir av kommer lokaltåg att förstora regionen med nordligaste Estland.

Alltså en satsning på trafik löser isoleringen, men det gäller att tänka stort eller ännu bättre tänka större utan att dock pruta på de gröna värdena.

4.3 Vattendelaren i den nära framtidens EU är ej nation utan språk

Idag tycks våra skolmyndigheter göra sitt bästa för att i det tysta hindra studier utanför Finlands gränser, alltså precis tvärtom vad som sägs. Men hur länge har Nyland råd med denna policy ? Lyckligtvis tycks Syd-Nyland ej följa detta (Revals universitet / Veridum education / skolningsplats Helsingfors och Reval). Om service verkligen skall kunna ges på visionen om Nylands språk så måste vi ha språkkunniga, åtminstone på de tre officiella språken (Svenska, Estniska, Finska) men även andra språk behövs. Att påstå att lobbning och försäljning kan göras med Bad-English är att bedra den som söker arbete.

Ur estnisk synvinkel blir det med Räfteletunneln möjligt att bo i Hapsal⁷ men ändå jobba i Esbo. Oberoende vilken lösningen är för Räfteletunneln så finns det en reell möjlighet att klara denna jobbresan på under två timmar. Verkligheten idag i Esbo är att tredje största språkgruppen har estniska som modersmål, alltså även utan en Räfteletunnel. Vidare har den fjärde största språkgruppen ryska som hemspråk, osv. Med miljövänligare och snabbare kommunikation blir språkproblemen bara värre. Integration, resultatet blir ytterst ojämnt om endast de som är språkbegåvade integreras medan de 'som inte talar landets språk' ställs utanför. **Vad är idag egentligen landet Nyland-Uusimaa's⁸ språk ?**

7 Hapsal-Hapsalu har svensk skola och ligger invid svenskbygden på Nuckö

8 I estnisk standard för officiell text skall platser som har olika namn på olika språk skrivas på svenska så att först det svenska namnet, bindestreck och därefter det estniska namnet

5 Diskussion - Diskussioon

- Utöka SFP väljarkåren genom att utöver samer även rikta sig till ester
- Nylands region trafik / Nylands landskaps trafik
- Gör slut på VR monopolet i Nyland och låt NRT koordinera även järnvägstrafiken
- Räfteletunneln
- Vi måste även kunna välja SOTE producent åtminstone från både Sverige och Estland om principen att servicen skall ges på patientens eget språk skall kunna uppfyllas⁹
- Grön energi
- Planering av visionen om Nyland som en helhet och ett av EU:s metropolområden
- Satsning på visionen om Nylands alla officiella språk och även andra språk i metropolområdet

Men vi kan och bör, för att vinna valet även *visionera större*.

Hyperloop Helsingfors – Stockholm. Men bättre kan vi göra. Utvecklingen i Sverige stampar för tillfället på stället med sina höghastighetsbanor via Jönköping (som de facto inte hjälper upp problemen med restid). Det har dock i Sverige även lagts fram Hyperloop Stockholm – Malmö/Köpenhamn. Genom att fortsätta Hyperloop röret från Helsingfors, vidare från Stockholm till Köpenhamn kan man stiga på skytteln i Grankulla klockan 16:00 EEST¹⁰ och stiga ut ur skytteln klockan 16:04 CEST¹¹ vid Tivoli i Köpenhamn och ta sig en øl.

9 Eftersom den 'privata' producenten ej behöver ge vården på patientens språk i Finland så måste väl regeln vara för Estniska och Svenska producenter att vården ej behöver ges på finska. Antar att patienten dock väljer vård på ett språk hen kan

10 EEST, nu gäller det sommartid (vintertid är EET)

11 CEST, nu gäller det sommartid (vintertid är CET)